

Latvijas Lauksaimniecības universitāte
Ekonomikas un sabiedrības attīstības fakultāte

APSTIPRINĀTA
Ekonomikas un reģionālās attīstības institūta
akadēmiskā personāla sēdē
2015. gada 10. februārī

Reģionālā attīstība (studiju projekts)
Regional Development (study project)
Jelgavā

Programma

Studiju kursa kods LLU IS reģistrā **Ekon 4096**.

4.0 KP (160 h). Studiju projekts. Studiju projekta vadītāja atsauksme un aizstāvēšana pie institūta izveidotas komisijas.

Izstrādāja: Baiba Rivža, Ekonomikas un reģionālās attīstības institūta profesore,
Modrīte Pelše, Ekonomikas un reģionālās attīstības institūta profesore,
Vineta Teterē, Ekonomikas un reģionālās attīstības institūta lektore.

Ierobežotās izvēles kurss ESAF akadēmiskās izglītības bakalaura studiju programmas „Ekonomika” specializācijas virzienā „Reģionālā attīstība un pārvalde” pilna un nepilna laika studentiem.

Anotācija:

Studiju projekta mērķis ir teorētisko studiju kursu laikā iegūto zināšanu integrēšana praktisku pētījumu veikšanā par aktuāliem reģionālās attīstības jautājumiem. Studiju projekta ietvaros tiek pētīts reģionu ekonomikas saturs, reģionu ekonomisko atšķirību cēloņi un sekas, reģionu attīstības interešu harmonizācija un institucionālā nodrošināšana, kā arī teritoriju izaugsmē pielietotie attīstības instrumenti. Studiju projekts paredz reģionālās attīstības problēmu apzināšanu un attīstības iespēju izpēti izmantojot attiecīgās analīzes metodes un izdarot patstāvīgus secinājumus un priekšlikumus, pamatojoties uz veikto pētījumu.

Annotation:

The aim of the study project is to integrate theoretical knowledge into practical research about actual cases in regional development. In the study project, the economic content of the region, the causes and consequences of regional development, harmonization of interests and institutional support, as well as tools for territorial development are studied. Students analyze regional development problems by using proper methods and make conclusions and proposals based on the research.

Studiju kursa apgūšanas mērķis:

Studiju projekta mērķis ir teorētisko studiju kursu laikā iegūto zināšanu integrēšana praktisku pētījumu veikšanā par aktuāliem reģionālās attīstības jautājumiem.

Studiju kursā sasniedzamie studiju rezultāti (zināšanas, prasmes un kompetences):

Pēc kursa studijām studentam būs:

- **zināšanas** – par reģionālās ekonomikas attīstības tendencēm pasaules, ES un Latvijas līmenī. Zināšanas par teorētisko un praktisko pētījumu kopsakarībām, to veikšanu un analīzi. Izpratne par pielietotajām pētījuma metodēm izvīrīto mērķu sasniegšanai.
- **prasmes** – pētījuma veikšanas laikā izvēlēties pareizās metodes informācijas apstrādei, secinājumu un priekšlikumu izteikšanai. Pētīt reģionu ekonomikas saturu, reģionu ekonomisko atšķirību cēloņus un sekas, reģionu ekonomiskās attīstības vadīšanas iespējas, reģionu attīstības interešu harmonizāciju un institucionālo nodrošināšanu.
- **kompetences** – teorētisko studiju kursu laikā iegūto zināšanu integrēšana praktisku pētījumu veikšanā par aktuāliem reģionālās attīstības jautājumiem; students spēj apzināt reģionālās attīstības problēmas un izpētīt attīstības iespējas izmantojot attiecīgās analīzes metodes un izdarīt patstāvīgus secinājumus un priekšlikumus pamatojoties uz veikto pētījumu.

Learning Outcomes (knowledge, skills and competences):

After completing the course student will have:

- **knowledge** – about the regional economic development trends in the world, the EU and Latvian level. Knowledge of the theoretical and practical study interconnections, their execution and analysis. Understanding the use of research methods to achieve the goals.
- **skills** - at the time of study use of right method for processing information, to make conclusions and proposal. To explore the regional economic content, the economic gap between the causes and consequences, opportunities for management of regional economic development, harmonization of the interests of regional development and institutional security.
- **competence** - integration of a theoretical study courses to the practical research on topical issues of regional development, student will be able to identify regional development problems and to explore development opportunities through relevant methods of analysis and draw independent conclusions and recommendations based on research carried out.

Studiju kursa saistība ar citiem studiju kursiem:

Jābūt apgūtiem sekojošiem studiju kursiem: pašvaldību darbība, reģionālās analīzes metodes, ES projekti, reģionālās attīstības plānošana.

Patstāvīgā darba veidi un to apjoms:

Studiju projekta tēma jāapstiprina 6.semestrī. Studiju projekts jānodod 7.sem. Studentiem individuāli jāizstrādā studiju projekts, kura apjoms ir 30 – 35 lpp. un jā sagatavo PowerPoint prezentācija 7 – 10 min. darba rezultātu prezentēšanai.

Zināšanu kontrole:

Studiju projektam jāatbilst LLU ESAF Metodisko noteikumu prasībām.

Studiju projekts jāiesniedz 7. semestrī, Ekonomikas un reģionālās attīstības (EKRA) institūtā noteiktā laikā, studiju projekta vadītājam. Saņemot pozitīvu vērtējumu no studiju projekta vadītāja students gatavo Power Point prezentāciju. EKRA institūts nozīmē datumus, kuros iespējams darbu aizstāvēt. Studiju projekta aizstāvēšana notiek pie institūta izveidotās mācībspēku komisijas. Studiju projekta vērtējumu veidos darba

saturiskā daļa (novērtē studiju darba vadītājs), prezentācija un atbildes uz jautājumiem (novērtē komisija). Darbā studentam jāietver jaunākās izmaiņas LR normatīvajos dokumentos par attiecīgo tēmu, jāanalizē jaunākie ekonomiskie rādītāji, kas atspoguļo patreizējo situāciju attiecīgajā/izvēlētajā teritorijā.

Nokavēto vai atkārtoto studiju projektu iesniegšana:

Ja saņemts nesekmīgs vērtējums – sesijas laikā darbs jāpildveido un jāaizstāv atkārtoti. Ja studiju projekts nav iesniegts noteiktajā termiņā, iesniegšana un aizstāvēšana jāaskaņo ar institūta direktori.

Programmas izvērstis saturs

I. Studiju projekta izstrādes secība:

- 1) Tēmas izvēle, tās pamatojums, pētāmās problēmas definēšana.
 - Darba tēmu studenti izvēlas patstāvīgi no institūta piedāvātā orientējošo studiju projektu tēmu saraksta 6.semestrī, pēc tam saskaņo to ar studiju projekta vadītāju. Darba tēma var būt saistīta ar reģionu ekonomikas satura izpēti, reģionu ekonomisko atšķirību cēloņu un seku analīzi, reģionu ekonomikas attīstības vadīšanas iespējām, reģionu attīstības interešu harmonizācijas un institucionālā nodrošinājuma analīzi. Tēmas izvēle var būt saistīta ar studenta zinātniskajām vai profesionālajām interesēm, datu un literatūras pieejamību, tā var būt pamats tālākiem padziļinātiem pētījumiem bakalaura darba līmenī.
 - Pētījuma problēmas definēšana ir jebkura pētījuma sākuma pozīcija. Pētījuma problēmas definēšana ir saistīta ar pētījuma objekta un priekšmeta izvēli (skat. ESAF metodiskos noteikumus <http://www.esaf.llu.lv/lv/studiju-un-reglamentejosie-dokumenti>).
- 2) Studiju projekta mērķa un uzdevumu noteikšana (pētāmā jautājuma formulēšana).
 - Pamatojoties uz temata aktualitāti, jāformulē darba mērķis – izvirzīts vai prognozēts pētījuma rezultāts. Darbā ir tikai viens mērķis un tā formulējumam jābūt pēc iespējas īsam un konkrētam, atbilstošam izvēlētajai tēmai.
 - Pētījuma struktūras un darba mērķa sasniegšanas gaitu atklāj veicamie darba uzdevumi. Uzdevumi ir noteiktas metodiskas darbības, kuras ir pakārtotas darba mērķim un atspoguļo tā sasniegšanas gaitu. Uzdevumi atspoguļo darba saturu.
- 3) Darba struktūras izveide.
 - Studentam jāizveido studiju projekta struktūra, norādot lielākās nodaļas. Katram darba uzdevumam var atbilst atsevišķa nodaļa. Rekomendējamā darba struktūra no kopējā darba apjoma: ievads – 3%; darba pamatdaļa (teorētiskā – 1/3 un praktiskā – 2/3) – 93%, secinājumi priekšlikumi - 4%. Pielikumi darba apjomu neveido.
- 4) Pētījumu metožu izvēle.

- Pētījuma metodes ir instrumenti, ar kuru palīdzību tiek īstenoti darba uzdevumi. Tāpēc darba ievadā jānorāda, kādas metodes autors konkrēti dotajā pētījumā izmantos.
- 5) Teorētiskais tēmas pamatojums.
- Studentam jāapkopo dažādu autoru izvirzītie viedokļi par konkrēto pētāmo problēmu, sniedzot ieskatu līdzšinējā teorētiskajā izpētē, atsaucoties uz jaunākajiem publicētajiem pētījumiem par izvēlēto tēmu.
- 6) Literatūras apskats un diskusija.
- Par pētījuma informācijas avotiem kalpo fundamentāli zinātniski pētījumi, Latvijas Republikas likumi, valdības lēmumi, speciālā un vispārējā literatūra, publikācijas starptautiski citējamās rakstu krājumos un periodikā, valsts statistikas dati, ministriju publicētie materiāli.
 - Studentam jāveido teorētiska diskusija, apkopojot dažādu autoru viedokļus par tēmas teorētisko materiālu un jāizsaka savs vērtējums. Jāanalizē spēkā esošā normatīvā bāze.
 - Studentam jānodod sava viedokļa pamatojums.
- 7) Pētījuma veikšana.
- Praktiskā daļa ir balstīta uz autora veikto praktisko pētījumu, kokrētās problēmas praktisko izvērtējumu un iespējamiem risināšanas variantiem.
 - Šajā daļā tiek izmantotas kvantitatīvās un kvalitatīvās sociālo zinātņu pētījumu metodes.
- 8) Statistiskā datu apkopošana. Statistiskā datu sistematizācija, analīze.
- Pētījumā iegūtos rezultātus vēlams apkopot tabulās un attēlos.
 - Visā darbā ieteicams izvēlēties vienotu laika periodu, īpaši analizējot statistiskos rādītājus.
 - Statistiskā datu analīzi būtu jāveic vismaz par 3 gadu periodu (iekļaujot jaunākos pieejamos datus).
 - Par apkopotajiem statistiskajiem datiem, tajos ietvertā informācija un konstatētajām tendencēm un likumsakarībām studentam jāizsaka secinājumi, jāanalizē likumsakarības.
- 9) Secinājumu izstrāde.
- Secinājumi ir darba noslēdzošā daļa. Secinājumiem jābūt tieši saistītiem ar darba mērķi un uzdevumiem. Secinājumiem jāatspoguļo svarīgākās atziņas, kas izriet no pētījuma un darba satura. Secinājumi tiek pamatoti ar svarīgiem datiem un faktiem, kas minēti darbā. Tāpat secinājumiem jāparāda autora ieguldījums konkrētās problēmas izpētē, iegūtās novitātes, jāparāda pētījuma praktiskā nozīme.
- 10) Priekšlikumu izstrāde.
- Priekšlikumiem jāizriet no darbā veiktajiem pētījumiem un secinājumiem. Priekšlikums nevar būt citāts no cita autora darba. Priekšlikumam jābūt pamatotam un adresētam konkrētam realizējamam praksē.
- 11) Izmantotās literatūras saraksta izveide.
- Izmantotās literatūras sarakstu noformē atbilstoši ESAF metodisko noteikumu prasībām.

- Izmantotā literatūra ir visu grāmatu, rakstu, tekstu un citas informācijas uzskaitījums, uz kuru ir atsauces darbā.
- 12) Pielikumu apkopošana.
- Pielikumi darba apjomu neveido.
 - Pielikumos pievieno dokumentus un informatīvos datus, ja tie ir pārāk apjomīgi, lai tiktu iekļauti pamattekstā.
 - Pielikumus nummurē un tiem tekstā tiek veidotas atsauces.
- 13) Darba tehniskā noformēšana.
- Darba tehniskā noformēšanā jāizmanto ESAF izstrādātie Metodiskie noteikumi. (skat. <http://www.esaf.llu.lv/lv/studiju-un-reglamentejosie-dokumenti>)
- 14) Studiju projekta iesniegšana.
- Projekts jāiesniedz drukātā (A4) formātā studiju projekta vadītājam institūta noteiktā laikā.
 - Uz titullapas jābūt autora un studiju projekta vadītāja parakstam.
- 15) Studiju projekta aizstāvēšana, diskusija.
- Studiju projekta aizstāvēšana notiek pie EKRA institūta izveidotas mācībspēku komisijas
 - Studiju projekta aizstāvēšanai jā sagatavo Power Point prezentācijas, kuras apjoms ir no 7 – 10 min.
 - Prezentācija ietver darba mērķi, uzdevumus, tēmas aktualitāti un darba gaitā konstatētos būtiskākos pētījuma rezultātus, kā arī secinājumus un priekšlikumus.
 - Pēc prezentācijas autors atbild uz komisijas uzdotajiem jautājumiem.
- 16) Studiju projekta novērtējums.
- Studiju projekts tiek novērtēts 10 ballu sistēmā.
 - Studiju projekts aizstāvēts, ja visi komisijas locekļi devuši sekmīgu darba vērtējumu.
 - Ja saņemts nesekmīgs vērtējums – institūta noteiktā laikā darbs jāpilveido un jāaizstāv atkārtoti.

II. Orientējošas studiju projekta tēmas:

1. ES finansējuma ietekme uz Latvijas reģionu / pašvaldību attīstību.
2. N reģiona ekonomiskā izaugsme.
3. Nekustamā īpašuma tirgus tendences reģionā / pašvaldībā.
4. Nodarbinātības izvērtējums reģionā / pašvaldībā.
5. Atsevišķu sociālo grupu (piem., cilvēku ar īpašām vajadzībām) integrācijas pasākumi reģionā / pašvaldībā.
6. Bezdarba problēmas N reģionā / pašvaldībās.
7. Darba tirgus tendences ES kontekstā.
8. Pašvaldību finanšu resursu izmantošana attīstībai.
9. Teritorijas infrastruktūras izvērtējums.
10. Sociālās infrastruktūras (izglītība, kultūra, veselības aprūpe, sociālā aprūpe, sports, brīvais laiks u.c.) ietekme uz dzīves kvalitāti N reģionā / pašvaldībā / laukos / pilsētā.
11. N nozares attīstība N reģionā / pašvaldībā.
12. Vides un dabas aizsardzības nozīme N reģionā / pašvaldībā.
13. Tūrisma attīstība N reģionā / pašvaldībās.

14. Viedo tehnoloģiju izmantošana N pašvaldībā.
15. Pašvaldību sadarbība.
16. Energoefektivitātes risinājumi pašvaldībās.
17. Mājokļu attīstība un problēmas.
18. Pārrobežu sadarbība.
19. Migrācijas reģionālie aspekti.
20. Administratīvi teritoriālā reforma.
21. Atkritumu apsaimniekošana.
22. Policentriskās attīstības tendences Latvijā.
23. Attīstības centri / mērķteritorijas Latvijā, to izaugsmes potenciāls.
24. Pakalpojumu „groza” nodrošinājums pašvaldībās.
25. Finanšu instrumenti klimata pārmaiņu mazināšanā un to izmantošana Latvijas reģionos / pašvaldībās.
26. Teritorijas attīstības rādītāji.
27. Ilgtspējīgas attīstības tendences reģionos / pašvaldībās.
28. Iedzīvotāju līdzdalība teritorijas attīstībā.
29. Mājražošana un amatniecība.
30. Sociālais kapitāls kā teritorijas attīstības elements.
31. Latvijas reģionu / pašvaldību konkurētspēja un tās ietekmējošie faktori.
32. Jauno tehnoloģiju attīstība Latvijā/reģionā. Inovācija.
33. Zinātniski tehnoloģiskie parki un biznesa inkubatori.
34. Aprites ekonomikas risinājumi N reģionā / pašvaldībā.
35. Speciālās ekonomiskās zonas nozīme teritoriju attīstībā.
36. Lauku un pilsētu mijiedarbība.
37. Dzīves kvalitāte N reģionā / pašvaldībā.
38. Jauno uzņēmēju atbalsta instrumenti N reģionā.

Mācību un metodiskās literatūras saraksts

Pamatliteratūra:

1. Keiņš S., Kazinovskis A. Reģionālā attīstība Latvijā: administratīvi teritoriālās reformas norises gaita, problēmas, risinājumi & Regional Development in Latvia: Course, Problems and Solutions of Administrative Territorial Reform. Monogrāfija. Rīga: Vītola izdevniecība, 2014. 616 lpp.
2. Latvijas ekonomikas un uzņēmējdarbības izaicinājumi (Arņa Saukas un Baibas Rivžas zinātniskajā redakcijā). Ventspils Augstskola, 2014. 227 lpp.
3. Kristapsone S. Zinātniskā pētniecība studiju procesā. Rīga: Biznesa augstskola Turība, 2008. 352 lpp
4. Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2014. – 2020. Latvijas Vēstnesis Nr.6 (4812), 09.01.2013.
5. Dažādā Latvija: pagasti, novadi, pilsētas, rajoni, reģioni. Vērtējumi, perspektīvas, vīzijas. Rīga: Latvijas Statistikas institūts, Valsts reģionālās attīstības aģentūra, 2004. 553 lpp., 2005. 586 lpp.
6. Pētījumu metodes ekonomikā un biznesā (sast. V. Kozlinskis). Jelgava: LLU, 2005, 37 lpp.
7. Vaidere I., Vanags E., Vanags I., Vilka I. Reģionālā politika un pašvaldību attīstība Eiropas Savienībā un Latvijā. Rīga: LU akadēmiskais apgāds, 2006. 295 lpp.
8. Vanags E., Vilka I. Pašvaldību darbība un attīstība. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 2005. 384 lpp.

Papildliteratūra:

1. LR likums „Reģionālās attīstības likums” Pieņemts 21.03.2002.
2. LR likums „Teritorijas attīstības plānošanas likums” Pieņemts 13.10.2011.
3. Vanags E. Valsts pārvaldes reformas ārvalstīs un Latvijā. Rīga: Latvijas Statistikas institūts, 2007.
4. Ilgtspējīgas attīstības stratēģija. Latvija – 2030.

Izmantojamā periodika:

1. Dienas Bizness
2. Kapitāls
3. Latvijas Avīze
4. Latvijas Statistikas gadagrāmata.
5. Latvijas tautsaimniecība: makroekonomiskais apskats
6. Latvijas Vēstnesis
7. LR Saeimas un MK “Ziņotājs”
8. LR Ekonomikas ministrijas „Ziņojums par tautsaimniecības attīstību”
9. LVAEI izdevumi
10. VARAM „Reģionu attīstība Latvijā”
11. Vides Vēstis

Interneta resursi

1. Kurzemes plānošanas reģions <http://www.kurzemesregions.lv>
2. Zemgales plānošanas reģions <http://www.zemgale.lv>
3. Rīgas plānošanas reģions <http://www.rpr.gov.lv>
4. Vidzemes plānošanas reģions <http://www.vidzeme.lv>
5. Latgales plānošanas reģions <http://www.latgale.lv>
6. Reģionālās attīstības indikatoru modulis <http://raim.gov.lv>
7. LR Ekonomikas ministrija <http://www.em.gov.lv>
8. Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija <http://www.varam.gov.lv>
9. Valsts reģionālās attīstības aģentūra <http://www.vraa.gov.lv>
10. LR Ministru kabinets <http://www.mk.gov.lv>
11. ES fondu aktivitātes un projekti <http://www.esfondi.lv>
12. Latvijas Pašvaldību savienība <http://www.lps.lv>
13. Latvijas Banka <http://www.latvijabanka.lv>
14. Centrālā statistikas pārvalde <http://www.csb.lv>

Informācija par programmas izstrādāšanu, izvērtēšanu un saskaņošanu

Programmu izstrādāja:

prof. B. Rivža

prof. M. Pelše

lekt. V. Tetere

Saskaņots:

EKRA institūta direktore

prof. M. Pelše

ESAF bakalaura studiju
Metodiskās komisijas vadītāja

_____2015.g.

prof. A. Dobele

ESAF dekāne

_____2015.g.

prof. A. Zvirbule